امتحانات خرداد ماه درس: ادبیات	باسمه تعالی	تاریخ: ۱۴۰۰/۳/
پایه: دهم	مدیریت آموزش و پرورش شهرستان رفسنجان	وقت:
شعبه:	**دبیرستان علامه حلی دوره اول(تیزهوشان)**	
شماره دانش آموزی:		

نمره با عدد: نمره با حروف: امضاء دبیر:

۱) معنی و مفهوم شعر و نثر: ۲/۵

الف: اگر بخواهیم بیت های زیر را معنی کنیم اجزای کدام بیت جابه جا نمی شود؟ ۰/۲۵

۱) ماه فرو ماند از جمال محمد (ص) سرو نباشد به اعتدال محمد ☐

۲) به گفتار پیغمبرت راه جوی دل از تیرگی ها بدین آب شوی ☐

۳) گرفتم آن گِل و کردم خمیری خمیری نرم و نیکو چون حریری ☐

۴) مندیش که دام هست یا نه بر مردم چشم دیدن آموز ☐

ب: با توجه به عبارت زیر معنی کلمهٔ اِنعام را بنویسید؟ ۰/۲۵

اگر فرمان من را درست انجام دهی، اِنعام خوبی می گیری. .....

پ: مصراع زیر را به گونه ای مرتب کنید که اجزای جمله در جای اصلی خود قرار گیرد. ۰/۵

نگردد شاخک بی بن برومند .....

ت: ابیات زیر را به گونه ای معنی کنید که اجزای جمله در جای خود قرار گیرد. ۱/۵

سعدی اگر عاشقی کنی و جوانی / عشق محمد بس است و آل محمد ۰/۵

نگشت آسایشم یک لحظه دمساز / گهی از گربه ترسیدم گه از باز ۰/۵

با نسیمی که زندگی در اوست / باز چشم جوانه ای باز شد ۰/۵

۲) معنی واژه : ۱ نمره

الف: کدام کلمه در عبارت زیر می تواند معنی نزدیکی به کلمه « جلال» داشته باشد. ۰/۲۵

عظمت و جلال و جاذبه را با همهٔ وجودم لمس می کردم

ب: معنی درست واژه مشخص شده را از داخل کمانک انتخاب کنید. ۰/۲۵

"مادرها" دروغ هایشان هم ثواب دارد ، گرسنه که باشند می گویند سیرند (درست- پاداش)

پ: معنای کدام واژه نادرست است؟ ۰/۲۵

تا افق های دور کوچ کنم (سرزمین) ☐ دوره ای که بزرگترها با حسرت از آن یاد می کنند (آه) ☐

بالاخره به انتهای زمین بازی رسیدند (پایان) ☐ در تنهایی سیمایی محزون داشت (غمناک) ☐

ت: معنی واژه «مقتدر» در کدام گزینه آمده است؟ ۰/۲۵

۱) دوست خوب کیمیا است ☐ ۲) مدت حیات، صاحبان روی سنگ ها حک شده بود ☐

۳) مردم او را به عنوان رهبر برگزیدند ☐ ۴) با وجود تمام مشکلات او همچنان توانا و قدرتمند بود ☐

۳) درک مطلب: ۲/۵ نمره

با توجه به ابیات و عبارات به سوالات پاسخ دهید.

۱) چراغ از بهر کوردلانِ تاریک اندیش است تا به من تنه نزنند.

۲) برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دفتری است معرفت کردگار

۳) مندیش که دام هست یا نه بر مردم چشم، دیدن آموز

۴) هجوم فتنه های آسمانی مرا آموخت علم زندگانی

www-kanoon-ir

۵) و روحم چنان غرق فهمیدن بود که از هیجان می لرزید

۶) بر درختی شکوفه ای خندید/ در کتابی، بهار معنا شد

۷) آدم آهنی با شجاعت بادی در گلو انداخت و می خواست بگوید

الف: با توجه به عبارت شماره ۱ منظور از کوردلان تاریک اندیش چه انسان هایی هستند؟ ۰/۲۵

ب: در بیت شماره ۲ منظور از هوشیار کیست؟ ۰/۲۵

پ: کدام گزینه معنی ترکیب مردم چشم است؟ ۰/۲۵

مردمی که چشم دارند ☐ مردمک چشم ☐

ت: با توجه به بیت شماره ۴ شاعر علم زندگانی را از چه چیزی آموخته است؟ ۰/۲۵

ث: مفهوم کنایی غرق فهمیدن بودن چیست؟ ۰/۵

ج: واژه « کتاب » در عبارت « در کتابی بهار معنا شد » به چه معناست؟ ۰/۵

ح: با توجه به عبارت شماره ۷ باد در گلو انداختن کنایه از چیست؟ ۰/۵

۴) دانش های ادبی : ۱/۵ نمره

الف: با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید. ۰/۵

ای خدا! ای فضل تو حاجت روا — با تو یاد هیچکس نبود روا

قطرهٔ دانش که بخشیدی زپیش — متصل گردان به دریاهای خویش

۱) قالب شعر را بنویسید ؟

۲) در بیت اول کدام کلمات قافیه هستند؟

ب: در کدام عبارت زیر تشبیه به کار رفته است؟ مشبه آن را مشخص کنید. ۰/۵

۱) بی دست هم می شود زندگی کرد ولی بی مردم نمی شود ☐

۲) پدر از پروین، همچون مرواریدی در صدف، با دقت مراقبت می کرد ☐

پ: آرایه ادبی به کار رفته در بیت زیر را با ذکر دلیل توضیح دهید؟ ۰/۵

دانه آرام بر زمین غلتید / رفت و انشایِ کوچکش را خواند

۵) دانش زبانی ۱/۵ نمره

۱) در عبارت زیر واژه غیرساده پیدا کنید و بنویسید. ۰/۲۵

وقتی به این سخنرانی گوش می کردم، فهمیدم که این روز فراموش نمی شود.

۲) در عبارت: هنوز کار معلم تمام نشده بود. در پایان مراسم، معلم شاگردانش را به کلاس برگرداند.

الف: یک ضمیر از متن بالا مشخص کنید؟ ۰/۲۵

ب: نقش دستوری کلمهٔ معلم ..... و نقش شاگردان ..... است. ۰/۵

پ: شخص و شمار فعل «برگرداند» را بنویسید. ۰/۵

۶) تاریخ ادبیات ۱ نمره

۱) من کیستم؟ ۰/۲۵

در قرن پنجم در هرات به دنیا آمدم. لقب معروف من پیرهرات است و مناجات نامه از آثار مهم من است.

۲) کبوتر بچه ای با شوق پرواز — به جرئت کرد روزی بال و پر باز

نام شاعر ؟ ۰/۲۵

۳) هر اثر را به شاعر و نویسنده آن وصل کنید؟ (یک اثر اضافه است) ۰/۵

مثنوی و معنوی	نظامی
بهارستان	جامی
مخزن الاسرار	

(چراغ عمرتان فروزان باد)